

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 217. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 17-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 217. Jersey City, N. J., Thursday, September 17, 1936. THREE CENTS

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ПРО ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ

НЮ ЙОРК.—На бенкеті, влаштованім „Добро-приятельською Лігою” у готелю Комодор у вівторок ввечері, секретар стейту Кордел Гол виголосив промову про заграничну політику американського уряду.

Він ствердив передовсім, що давні міжнародні угоди, як пакт Келлога, тепер уже поломані й не мають обов'язуючого значіння. Треба на їх місце поставити нові, очевидно дорогою угоди між державами. Як у пакті Келлога так і в нових умовах американський уряд повинен змагатися до замирення світу. Однак при тому треба взяти під увагу лекції дотеперішньої практики. Притому американський уряд, на думку Гола, повинен держатися осторонь від таких міжнародних пактів, що обов'язують держави „вживати” сили проти непослушної держави. Того роду пакти, замість замирити світ, тільки довели скоро до нової війни.

Секретар змальовував зростаюче в світі невдоволення й безладдя. Встають рухи, що грозять зовсім здушити індивідуальність. Поза тим наростає переконання, що в лабораторіях і фабриках виробляється тепер страшні інструменти знищення. Ці інструменти знищення дається в руки молодих людей, котрих провідники присвятили війні. Перед людством встає марево, що незадовго люди будуть жити в цементових підземних кімнатах, у цементових і сталевих фортах над землею, та їздити панцирними автами.

ЛАНДОН ДОБАЧУЄ У ВИБОРАХ ПРИЗНАКИ ПЕРЕМОГИ.

ТОПІКА (Канзас). — У своїй розмові з газетарями по дорозі з Нової Англії до Канзасу губернатор Ландон, республіканський кандидат на президента, запевняв, що перемога Республіканської Партії у виборах у Мейні означає, що вже почалася „побідна парада” Республіканської Партії. Він каже, що виборці хочуть покласти край „Новому Розділові”.

У цей спосіб пояснює значіння виборів у Новій Англії Краєвий Республіканський Комітет. Тимчасом Краєвий комітет Демократичної Партії каже, що вибори в Новій Англії показали, що перемога Республіканської Партії в Новій Англії не є така велика, як можна було сподіватися з того, що ця околиця традиційно стоїть за Республіканську Партію. З того демократи роблять висновок, що вибори в Мейні, не зважаючи на перемогу Республіканської Партії, показують зріст настроїв у користь Демократичної Партії.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ПОВАГУ ЗАГРАНИЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявив газетарській конференції, що положення поза границями краю таке поважне, що він мусить оставитися в столиці й тому здержується від виїзду на пів-бережжя Тихого океану з виборчими промовами.

Вілієм Булит, бувший представник Америки в Москві, зложив присягу як новий американський амбасадор до Франції. Кажуть, що Булит поїхав був до Москви як великий приятель советського уряду, а вернувся сильно розчарований і завзятий противник Советів.

ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРЕ ПОБОРЕННЯ ІНФЛЮЕНЦІ.

КЕЙМБРИДЖ (Массачусетс). — На зборах лікарів зприводу 300-літнього існування Гарвардського університету виступив д-р Вилсон Смілі з рефератом про боротьбу лікарської науки проти заразлих недуг і в своїм рефераті запевнив, що наука дасть світові незадовго добрий лік проти інфлюенци.

Прелегент говорив, що вчені лікарі вже поклали на два ліки проти інфлюенци й тепер роблять з ними експерименти, щоб допевнитися про їх успішність.

МІЛІОНОВИЙ ДОБРОДІЙНИЙ ЗАПИС.

НЮ ЙОРК. — Панна Мейрі Гарднер Томпсон, 91-літня філантропка, помираючи, лишила со своєю маєткою, який оцінюють на близько 15 мільйонів доларів, велику частину, бо понад 13 мільйонів доларів, на різні добродійні цілі. Скористають із заповіту передовсім різні добродійні встанови в місті Нью Йорку.

ЗАКОН ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ ПРИЗНАНИЙ НЕВАЖЛИВИМ.

ОЛІМПІЯ (Вашингтон). — Суд признав стейт-вий закон про забезпечення праці незгідним з конституцією на тій підставі, що конгрес не ухвалив відповідного федерального закону, що був би правною основою стейт-ового.

РОЗКРИВАЮТЬ ПОЛІТИЧНІ ФОНДИ О. КОКЛИНА.

Так звана „Краєва Юнія для Суспільної Справедливості”, яку створив О. Коклін, предлала урядові у Вашингтоні звіт, що вона збрала від початку цього року на політичну акцію майже пів мільона доларів. Головний видаток становлять оплати урядовців. Більшість жертв це дрібні датки. Однак є між ними й жертви від чотирьох членів родини нафтового короля Рокфеллера по 5,000 доларів кожда.

ТОПІКА НАМАГАЛАСЯ ВЧИНИТИ САМОСУД.

У Кабловізіні під Вавром коло Варшави цегляр Тондер у шинку під впливом горівки в бійці зранив тяжко ножем дві особи. Збіглася тогва на-роду, що намагалася вчинити самосуд на особі Тондера. Тондер сховався в stodolі. Я-вилася поліція. Коли тогва стала загрожувати поліціям, вони стріляли в повітря й о-свободили Тондера. Але тогва кинулася відбивати Тондера від постерункових. Поліція знову стрілила в повітря, а ко-ли це не помогло, стрілила до тогви. Ранені три робітники: Ян Ковальський в лікті; Ю-зеф Милевський в руку; Ва-ленти Влодарчик у груди. Їх перевезли до лічниці.

ЯК ЦИГАНКА ЛІКУВАЛА ЖИДИВКУ ВІД КОВТУНА.

Під Варшавою розтабори-лися цигани. За якийсь час вони розбрилися по всіх усю-дах як бляхари, шлюсарі й ін-ші знавці. Між ними була й гарна циганка М. Грегорович. Вона лікувала хвороби. Купець Хенх Цильберман привів свою жінку Суру, що терпіла від задовоного ковтуна на голові. Циганка піднялася лі-кувати Суру, але дивною ме-тодою: Вона зарядила, щоб уся біжутерія, яку мала рідня Цильбермана, завязати в шкі-ряному мішочку, завісити цей мішочок на грудях хорой й не здимати його скорше, аж за-тиждень. „Шляхотні метали са-мі зведуть усе лихо з голови до мішочка”. Минув тиждень, ми-нув другий, а стан хорой не поліпшався. Тоді купец за-глянув до мішочка й побачив, що шляхотні метали кудись щезли, а залишилися тільки паперці. Жид набрав крику, поліція схопила циганку, а суд засудив її на пів року в'язниці.

ОБКРАЛИ ЖІНКУ ВІТОСА.

До Катерини Вітосової в Вержхославцях зголосився якийсь чоловік і представився приятелем її мужа з ЧСР. Мав передати якісь вісті від Віто-са, але аж на другий день, бо змучений. А на другий день його вже не було, а з ним не-стало книжечки ПКО на суму 75 зл.; шев і золотий годин-ник і легітимізація слуги Віто-сів, Фр. Мозерупи.

„ТУТ НЕ ПШИТИКИ”

В городському суді у Вар-шаві вели процес Хаї Рохман, яка відізналася до поліца-я. „Нех-пан не пшкє, ту не Пшитики”. Рохманову обвину-вачували за образу влиди. Суд засудив її на місяць ар-шту.

ПОЛЬЩА КУПУЄ ТЮТЮН З ЮГОСЛАВІЙ.

Югославський тютюневий монополъ зачав громадити герцеговинськo-даль-матинський тютюн у дубров-ницькому порті. Відси 100,000 кг. цього тютюну перевозять до Польщі, бо цілий транс-порт закупив польський тютю-невий монополъ.

ЖИДИ ЄВАНГЕЛИКИ

Окружний суд у Катовицях засудив урядників магістрату: Ст. Квасного на 3 роки в'яз-ниці й 10 літ утрати прав; Ві-ктора Гавенду на півтора року в'язниці й 10 літ утрати прав та купця Юзефа Куча і його жінку Ядвігу по році в'язниці, причім половину карі зерк-нути на основі амністії. Всі бу-ли обвинувачені за підроблю-вання документів, метрик ур-одження в той спосіб, що жи-дам, які виїздили до Німеччи-ни, змінiali в паперах віро-повідання з мейсегового на євангелицьке, а за це брали ведикі хабарі.

НАВІТЬ КОГУТ СКАЗИВСЯ!

Від нечуваної спеки покази-лося багато собак. У Сам-борі скажений пес покусав дитину. На приказ ветеринара вбили в Самборі 6 собак. В-одному селі завважили, що навіть когут сказився!

ПЕРЕДКАЗАЛА З ПИСЬМА СВОЮ СМЕРТЬ.

У Франції померла молода жінка — знавчиня письма, Берта Бруаняр, яка мала особ-ливий дар не тільки пізнавати вдачу людини з письма, але й передбачувати з письма бу-дучність людини, очевидно, наскільки це в письмі запові-далося.

Про цей талант Берти Бру-аняр пишуть несамовиті речі. Напр. одного разу побачила вона в одного банкіра пись-мо якогось чоловіка, що хотів бути в банкіра льокаем. Бру-аняр, глигнувши на письмо, сказала, що цей чоловік є не-безпечний і має наміри вби-вати та красти. Три дні пізні-ше поліція арештувала цього кандидата на льока за те, що намагався вбити та ограбити одного купця. Злочинець теж признався, що хотів бути льокаем у банкіра, щоб його вбити та ограбити.

Одного разу показали Бру-аняр письмо пістунки, що до-гадала дитину. Бруаняр каза-ла її відправити зі служби, бо вона легководушна. Виявилось, що на іншій службі ця пі-стунка випустила з рук дитину крізь вікно.

Таких і їм подібних випад-ків було дуже багато в житті Берти Бруаняр, де вона зазда-легідь запобігала нещастю. Не-диво, що її радийши підпри-ємці, політики й т. д., коли йшло про прийняття нових лю-дей на службу. Недавно тому показали Берті одно письмо, глигнувши на нього, Берта ска-зала: „Кандидатка на смерть”. Тоді їй звернули увагу, що це її власне письмо зперед двох літ. Берта Бруаняр сказала, що в останніх роках змінialisя й змінилося її письмо; вона вже забула, як воно 2 роки тому виглядало. Тенер Берта Бру-аняр захворіла на ангину й по-мерла; сталося так, як собі вичитала з письма.

ПОВІСТЬ, ЯКУ ДРУКУЮТЬ 20 ЛІТ.

У Токіо (Японія) вже 20-тих рік друкує один щоденник у-своюм фейлетоні повість. По-рядкове число фейлетону є вже 7,300. Перший автор цієї повісті помер тому 5 літ. Те-пер продовжує цю повість йог син. Здається, що нема ніодного читача, який орієн-тувався би в складних фанта-стичних пережиттях героїв повісті, що друкується 20 літ.

КИТ ТЯГНУВ СІТИ РИБАЛОК 40 КІЛЬОМЕТРІВ.

В Татарському Заливі (Спо-кійний океан, коло Сахаліну) підчас ловлі риб дістався до сітей, наставлених рибачки-ми човнами, кит, який потяг-нув за собою човни на повне море. Кит волік за собою ри-бачські кораблі 40 км. і шойно рпсіла вирвався з сітей. Ри-балки виїшли з пригоди ціло.

ІДОВИТИ ВУЖІ В ІНДІ.

З Бомбаю звідомляють: По-чаток доби дощів звернув ува-гу на небезпеку ідовитих ву-жів в Індії. В той час ці ву-жі вилізять зі своїх нор, куди на-пливає вода, й шукають місця по людських оселях. Рік-річно в Індії гине коло 52,000 осіб від укушення ідовитих вужів та від диких звірат. Тигри за-їдають коло 1,000 людей, во-ки 273, пантери 175, крокоди-лі 100, 225 осіб гинуть від ін-шого роду звірат. Та най-більше людей умирає від уку-шення ідовитих вужів. З цього приводу гине річно 50,000 о-сіб. В Індії є коло 320 родів вужів. З них 67 родів ідовиті.

ПЕС ЗАГРИЗ НА СМЕРТЬ ДИТИНУ.

В Зимній Воді коло Львова, в вилі „Муравель” (Мураф-ка) ввечері сиділи собі меш-канці вилі на подвір'ю. Сидів з ними й 5-літній Ромцьо Храмец на кріслі, а під його кріслом лежала спущена з ланцюха сука-вовчур. Ромцьо не міг висидіти довго спокій-но, крутився, вертівся, аж у-пав з крісла й тілом тай крі-слом ударив і притиснув со-баку. Вовчур скочив з болю на дитину та став її гризти. Завки суку відірвали від Ром-ця, Ромцьо вже не жив, бо со-бака відгризла йому гортанку.

ДЕ ЩЕЗЛО 350,000 ДОЛЯРІВ?

До одного варшавського банку наспіла з Шангаю (Ки-тай) переслілка, в якій замісць 350,000 доларів були витинки з газет. Запитали московську поліцію в цій справі, але вона відповіла, що виключена річ, щоб ті гроші щезли в СССР. Витинки з газет були серб-ського й кірпязького похо-дження, а що таких газет ні-хто до Польщі не спроваджує, то Польща звернулася вна-руде до советської поліції з вимо-гою повернути подібне слід-ство. Варшавський банк не-втривить нічого. Він був обез-печений у закордонних обез-печених товариствах.

ПОМЕРЛА НА ВІДЛЮДНО.

На внесення прокуратора окр. суду в Рівні арештували секретаря громади Княжи-нок, повіт Дубно, за те, що він велів прогнати на безпло-дні хорі на умі, щоб громада не платила коштів й лікуван-ня, а хора там померла.

КРИВАВА ПОДІЯ В НАСТАСОВІ

ЛЬВІВ.—У селі Настасів, тернопільського повіту витворилися між місцевою українською молоддю два противні табори: національний і комуністич-ний. В неділю, 30-го серпня ц. р., відбулося в су-сідньому селі Чорторії посвячення дому місцевої читальні „Просвіти”. На цю врочистість прибула національна молодь з Настасова, а за нею наспіли й комуністи. Та цих останніх не допущено взяти участь в урочистості, а навіть по дорозі домів од-ного з них сильно побили.

Ввечері того самого дня мала відбутися в На-стасові, в домі „Просвіти”, аматорська вистава. Цю нагоду комуністи рішили використати, щоб від-битися. В одній хвилі група молодців, числом коло 80 осіб, озброєних у залізні палиці і револьвери, збралася перед будинком „Просвіти” й побіла смертельно якогось Зазуляка. На крик нападеного вибігли на вулицю голова „Просвіти” Семко Ку-раш і член виділу Михайло Лапчак. Та і їх так тяж-ко побили, що Лапчак, перевезений до загальної лічниці в Тернополі, другого дня помер, а Зазуляк і Кураш борються зо смертю. Але на цьому та крива-ва подія не скінчилась, бо комуністи по виконанню цього побиття й вибиттю всіх шиб у будинку „Про-світи” кинулися на мешкання своїх противників, по-вибивали в них шиби й дослівно здемолювали ко-ло 50 господарств.

ПОЛЬСЬКІ ПАРАДИ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — Цими днями відбулась у Львові ве-лика військова парада, у якій взяли участь ті полки польської армії, що саме закінчили військові ма-неври у Східній Галичині. Перед групою генералів і інших польських достойників полки зробили де-філяду. Польське населення взяло у цій параді чи-сельну участь, справляючи полкам овацію.

ЗЛІТАЮТЬСЯ МОВ КРУКИ.

ЛЬВІВ. — У Львові розпочався зїзд польських ветеранів бувшої армії Галера, що в 1919 р. в під-ступний спосіб порішила була польсько-українську війну в користь Польщі. У зїзді взяло участь коло 2,000 учасників. Вони пішли походом на львівські цвинтарі й зложили вінки на гробах оборонців Львова.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНГРЕСУ ГІТЛЕРІВЦІВ.

НІРЕМБЕРГ.—Гітлерівський конгрес, який від-бувався сім днів у Нирембергу, та на якому гітле-рівські лідери виголосили цілу низку важних про-мов, закінчився півтори-годинною промовою са-мого Гітлера. Подібно як у попередніх промовах, так і в останній Гітлер вичисляв усі успіхи чотири-літнього свого правління. Він ще раз підкреслив небезпеку для західної Європи, з боку жидівсько-комуністичної струї, що підшивається під приязнь робочого люду, обіцюючи йому лукаво соціальні полекші. „Наші національно-соціалістичні прин-ципи — говорив Гітлер — не є на експорт... На-ціональний соціалізм це наш найцінніший німець-кий патент... Ми є правдиві соціалісти, в той час, як комунізм у кожному робітнику шукає предмету визиску”.

СОВЕТСЬКА ПРЕСА ПРО ПРОМОВУ ГІТЛЕРА.

МОСКВА. — Советська офіційна преса повна глумливих уваг про промову Гітлера. Його слова про Україну, Урал і Сибір вона називає іронічно „скромними снами”, та каже, що Гітлер скорше побачить своє вухо, ніж Урал, Сибір або Україну.

ПОЛЬЩА ПІДГОТОВЛЯЄТЬСЯ МІЛІТАРНО.

ВАРШАВА. — У звязку з поїздкою ген. Ридза Сміглого до Франції й скріпленням французько-польського союзу Польща дістала від Франції ве-ликі грошіві позички на розбудову свого мілітар-ного промислу. Рівночасно польська влада видала розпорядок, на основі якого творитимуть мілітарні табори для молоді понижче 21 літ. Її змушувати-муть служити у тих таборах шонайменше рік, що-би привчити її там до воєнного ремесла. Ці при-отування, як отверто заявляє офіційний орган поль-ської армії „Польська Збройна”, є конечні супро-ти німецьких зброєнь та воєвничих заяв Гітлера.

ХВИЛІ СТРАЙКІВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Соціалістичний уряд Блюма, який прийшов до влади обіцянками, що їх невилі тепер виконати, сконфронтований з хвилями страйків. У Ліль страйкують 35,000 робітників. Їм на поміч зби-раються вийти нових 100,000 робітників. В парла-менті йде гостра критика уряду Блюма, в якій за-кидається йому, що „не вміє дати собі ради з тою ситуацією, яку сам створив”.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГІТЛЕР І УКРАЇНА

Що наші вороги звикли звязувати нашу визвольну боротьбу з Німеччиною, а українську справу називати „німецькою інтригою“, — це вже стара як світ байка. Певно, що такі події як побут німецької армії в Україні під час світової війни, берестький мир, чи гетьманування Скоропадського могли би вказувати, що Німеччина зацікавлена як визвольною боротьбою українського народу так і його змаганням до створення соборної української держави. Певно, що й добре зрозумілий державний інтерес Німеччини не повинен би йти проти інтересів українського народу. Бо вже саме тільки змагання українського народу до поділу Росії чи там Советів на дійсно самостійні національні держави повинно знайти зрозуміння в Німеччині, якщо не її попертя. Але чи так коли було? Ніколи. Бо як було коли зацікавлення Україною з боку Німеччини, то тільки тоді, коли треба було тим лякати Росію, хапаючись тим за останню дошку рятунку, або коли треба було пожитися плодами української землі. Та все те було дуже далеко до зрозуміння дійсного ідеалу української нації, а ще далше до віри, що український нарід дійсно може видати з себе таку силу, щоб його державницькі ідеали могли сповнитися.

Щодо цього нічого не змінилось і від того часу, відколи прийшов у Німеччині до влади Гітлер. Навпаки, можна сказати, що наші справи ще погіршилися, бо в Берліні оживилась акція старорежимців за „єдину, недеміну Росію“. Певно, що світ може подивляти Німеччину і Гітлера за їхню боротьбу з більшевизмом, за їхні змагання здержати советизацію Європи. Але чи те все досі не було ведене головно українським народом на його рідних землях? Та Гітлер не дає навіть цього признання українському народові, хоч знає, що загинули мільйони українського народу в боротьбі з більшевизмом. Він навіть не згадує ніколи за державні змагання українського народу, за його природні права до своєї держави і свободи, чи за те, що цей нарід іще й у теперішніх часах рятує західну Європу перед варварським Сходом. Бо якщо коли, як ось тепер, Гітлер і згадає за Україну, то хіба як за плодючу землю, на яку можна глядіти ласим оком. Отже, як і всі наші окупанти, як і всі наші вороги, глядіть він на Україну в такий спосіб, що бачить там тільки пшеницю, вугілля, нафту і т. п., а не бачить живих людей, мільйонів українського народу, що хотів би бути самостійним і вільним, як і нарід німецький. Та це його справа, як він хоче дивитись на Україну. А нам треба знати, що Гітлер глядіть на Україну тільки з самолюбного, матеріялістичного боку, як на місце для німецької експанзії. І ось тому в Німеччині є можливе й таке, що нацистична влада йде на руку польській владі й видає їй — українських революціонерів. Ось такими являються в практиці „симпатії“ Гітлера і нацистів до українських визвольних змагань.

О. С.

3 КИМ ТРОЦЬКИЙ?

Кривава розправа Сталіна з „троцькістами“, яка сколихнула цілою громадською думкою світу, поставила перед нами загадку: Що це викликало? З ким був у дійсності Троцький? Невже він, жид, з гестапо? а Гітлером? І як могли сталінізми якраз тепер здобитися на ці криваві обрахунки, коли ліплять скрізь людські фронти, коли надають країні „конституцію“, коли лущаються в союзи з соціалістами чи радикалами? Таж розстріл Зіновієва, Каменева і тов. цез удар у лице всім ліберальним демократам і цілому 2-му Інтернаціоналові. Цеж значить перекреслення всієї нової політики СССР, наставленої в останніх часах на скриті революцію в Європі і явне примирення з буржуазними державами, на те, щоб викликати в них враження, що Совети повертаються до буржуазної „законності“...

Маємо про це подію свій погляд, який тут коротко передамо:

Норвезькі фашисти, яким обридло, що уряд толерував у себе цього кривавого пса революції, Троцького, зробили у нього на власну руку трус, бо уважали, що акція Троцького в Європі не лежить в інтересах норвезького народу. Трус дав несподівані висліди. Стверджено з захоплених документів і з слідження Троцького, що він підтримував сталий зв'язок з СССР і то не лише з „троцьківською“ опозицією, а й з урядовими советськими кругами; стверджено, що він приймав у себе емісарів Сталіна. Стверджено, одним словом, що він цілу свою роботу за кордоном провадив просто з доручення, а може і за директивами Сталіна. Останньому це було вигідно, бо Троцький був офіційно в опозиції до нього, отже ніхто не міг Сталіна робити відповідальним за те, що робив Троцький-Бронштейн... Це поділяло як бомба. Ціла політика СССР, наставлена на Заході нібито на примирення, була скомпромітована. От тут то і зродилася в Кремлі гадка про процес проти троцьківців. Треба було відсепаруватися від Троцького, треба було до-

вести дурний Європі, що Сталін нічого спільного з працею Троцького не має. Що Троцький і Сталін — на ножах. Що перший просто агент Гітлера. Це ратувало би політику Сталіна за кордоном і остаточно розв'язало Троцькому руки і в ліпленні „людового фронту“ та в робленню революції.

Для такої великої цілі варто було пожертвувати кількома старими опозиціоністами, які й так вже остогидли диктаторові...

Така генеза процесу і розстрілів. Запитаються: але чому ж засуджених, як досі це робили, не заслали на Сибір? Причина тут теж дуже важка. Бо тепер положення СССР і в нутрі й назовні напружене. Тепер таке жакливе, таке непевне положення більшовицького уряду, що було б крайньою небезпечкою лишити в живих таких опозиціоністів, як Зіновієв, Каменев і т. і. Опозиція проти диктатора в кожній хвили могла піднести голову, а вразі революційного вибуху ця революція мала б уже готових шефів. Очевидно, їх би потім антибільшовицька маса змела з лиця землі. Але

НАЩАДКИ БОЯР І КНЯЖИХ ДРУЖИННИКІВ

Польща останніх Пястовичів натискала від заходу й Балтійського моря німецькою потугою, поневоли перла на схід, „відбиваючись“ на території захитаної монгольською навалю Української Держави. Вже трагічна смерть останнього українського суверена — князя Юрія II. Тройденевича (1340), попереджена польсько-мадярським договором (1339) про... наслідство по ньому, як теж неждані наскоки Казимира на Львів та довга й кривава боротьба з Литвою за Галицьку Волинь, давала передсмак того, що Польща рішила загорнути за хідом — українські землі за всяку ціну. По тій лінії пішла теж внутрішня політика Казимира, а потім Ядвиги, Ягайла та його наслідників. Ішло тут не про формальну інкорпорацію українських земель до польської Корони, але про безастережне втілення і сполучення, щоб опісля зробити з них базу для давшої експанзії на схід.

Сам Казимир, як не будь, мав усі причини бути обережним у відношенні до українського населення Галичини, а в церковних справах навіть зраджував деяку ліберальність, дуже скоро попав на лінійну поділу, якщо розмежував галицьке боярство на „любяльських“ і „нелюбяльських“. Тих, що ступили в опозиції й наклали проти нього з татарами й Литвою, карав конфі-

на початку революції власне більшовицька опозиція прийшла до годосу, так само як під час революції 1917 р. до годосу прийшли зпочатку не країні вороги режиму, а помірковані — князі Львови й Керенські...

Розстріл Зіновієва, Каменева і тов. є потягненням Сталіна для замаскування своєї співпраці з Троцьким. Подруге, це симптом крайнього напруження відносин у СССР і великої непевності положення більшовицького уряду.

Тут варт іще звернути увагу на тих збаламучених українців, які, огрічені Сталіном, шукають рятунку в Троцько-Гітлерові разом з ним ліплять 4-тий Інтернаціонал. Помінаючи те, що всякий комуніст є ворогом України, чи Ленін, чи Сталін чи Троцький, варто тим збаламученим пригадати, що в данім випадку вони навіть не мають тої потіхи, що, йдучи з Троцьким, ідуть проти Сталіна. Ці дві канали ведуть за кулісами ту саму роботу.

А ця робота шораз ясніше відслоняється як робота не комуністична, а робота на відновлення давнього царату і давньої імперії, в якій границях України призначена роля, що її в британській імперії грала колись Ірландія.

От коли ми вміли витягнути з цього потрібні висновки!...

ми, а потім Ядвиги, Ягайла та його наслідників. Ішло тут не про формальну інкорпорацію українських земель до польської Корони, але про безастережне втілення і сполучення, щоб опісля зробити з них базу для давшої експанзії на схід.

Сам Казимир, як не будь, мав усі причини бути обережним у відношенні до українського населення Галичини, а в церковних справах навіть зраджував деяку ліберальність, дуже скоро попав на лінійну поділу, якщо розмежував галицьке боярство на „любяльських“ і „нелюбяльських“. Тих, що ступили в опозиції й наклали проти нього з татарами й Литвою, карав конфі-

скастю маетків; а тих, що стояли подальше „конспірації“, наділяв маетками покращених бояр, при чому рівніших допусків до шляхетських „клейнодів“ польської шляхти. Рівночасно почав інтензивну колонізацію українських земель, роздаровуючи добрі чужинцям різного походження, але узалежненим своїми інтересами з тривкістю приналежності українських земель до польської Корони.

Якщо політична тактика вимагала від польських королів кладення своїх підписів на різні толеранційні акти й привілеї для українського населення та православної церкви, то всім було ясно, що задержати, чи здобути майно або гідність у державі куди легше ренегатам, ніж тим, що тримаються прадідівської нації і віри. Починається відступництво від віри й нації, зразу індивідуальне, потім чимраз частіше, поки в XVI ст. цей процес не робиться масовим. Очевидно, що кидають рідну віру й націю в першу чергу ті, яким ренегатство „оплачується“, а оплачувалося воно тільки й виключно шляхти, тобто нащадкам колишніх бояр, бо тільки шляхта мала щось у давній Польщі до говорення, тоді, як міщанство жило своїм життям у межах магдебурзького права, а селянство було вповні обезправлене, безіменною масою.

Якими дорогами йшов цей процес денационалізації, яких засобів для його скріплення й поширення не вживалося! Всі були добрі, бо „освячувала“ їх мета. Польський історик Шайноха в своїй описав нам тільки одну, але якуж хаче сторінку! З нею варто цесу сторінку й з нею, варто познайомитися кожному українцеві.

Остаточно в XVII ст. українська шляхта, що не зрадила своєї віри й нації, належить уже до виміток. Правда, Хмельниччина захопила собою доволі широкий круг українських шляхтичів — магнатів і привернула їх до рідного пня. Та Хмельниччина тільки промайнула через Галичину, а власне тут і на Волині ренегатство шляхти поробило найбільші спустошення.

При рідній вірі й нації залишилася тут тільки селянська маса й два-три перші покоління

міщанства, що з нього раз-у-раз видонювалися.

Правда, була тут ще одна верства, яка трималася рідного пня, а коли треба було, вміла ділом, а навіть, як тоді говорилося, „горлом“ послужити рідній справі.

Це галицька „загонова шляхта“, деколи насмішливо звана „хочацькою“. Поправді, то з правдивою шляхтою єднали її тільки „клейноди“, тобто герби та родові права. Сама вона розріджена сиділа на роздріблених маетках, жила життям селянської маси, дарма, що відмежувалася від неї доволі різко. Вбога й безсила там, де державні справи вирішували „кармазини“, вона жила тільки традицією, тільки давно пропалим блеском своїх родоводів.

А треба знати, що ті наші шляхотські „сіраки“ з Самбірщини, Стрийщини, Покуття, оті всі — Чайківські, Лозинські, Голинські, Тустановські, Семигінські, Корчинські, Добрянські, Кульчицькі, Бачинські й скільки ще там їх нема, пишались й донині пишались дуже старими родоводами.

Вони вбогі, були вже за давньої Польщі, вбогими залишилися й донині, але в їхніх жилах пливе кров тих українських бояр, що вже в XIV в. ступили в опозицію до чужої влади й воліли піти в безлюдне й безплідне Підгір'я, ніж скоритися, або зрадити, як їх одноплеменники з м'якшими хребтами.

Вони то, ті зубожілі нащадки українських бояр і княжих дружинників, здобули для Галицької Волости відновлення владництва у Львові, вони боролися за недоторканість перемиського владництва, їхні навища блищать на картах анналів львівської Старовини впродовж трьох століть, вони дали з себе найчисленніший контингент діячів нашого національного відродження в XIX в. Українська загонова шляхта видала з себе цілу низку старшин УГА, десятки тисяч жовнів, що вміли боротися й гинути для Великої Справи. Вона й сьогодні серед нових небезпек кличе до нас могутнім голосом — ми нащадки українських бояр, що століттями зберігали віру й націю батьків, дідів і прадідів, передамо наші клейноди нащадкам — несплямлені зрадою, ні відступництвом. — („Новий Час“).

М. Г.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(7)

За піхотою посунула гармата. О, таких коней Володько у ніхто інший з його приятелів ніколи не бачив. Коні, так коні. Копито, мов баняк. Шість таких потужних звірів тягнути гармату. Круті верчені посторонки пружно натягнуті. Величеські колеса повільно котяться по мягкій дорозі.

Дванадцять батарей пройшло. О, як заговорять вони десь там за Почаєвом! Пішет, піішет цар германской, пішет рууускою царюю... Я Расеею завоююю. Сам в Расеею жити пайдую...

Виспівують гарматчики... Отвечает цар наш беелой, Ми Расееі не дадим; Соберооом ми войска много Пайдуюм неееемиа воюуааааа...

Ніч упала, а військо все сунуло. Сунуло, мов хмара, без кінця і краю. Де його стільки набралось? Звідки? Ціла земля, небо, дерева, все ніби змінилось. Все принишкло, заніміло. Лиш військо одно — рота за ротою, батарея за батареєю, ескадрон за ескадроном, мов залізна топлена маса, пливе в пащеку заходу, над котрим розгорялася неймовірна в розмірах і барвах пожежа.

Другого дня неділя. Сонце

встало, як і завжди — весело, барвно і свавільно. Військо урвало свій похід. Лиш дорога, втоплана тисячами ніг, зберігала слід особливого значіння.

Матвій вигнав на поле товаришів там Катерину і вернувся. Знав свою святочну одяжину, кашкета селенового сукна з дружинним ставеним обручем в середині. Раз-два шурнув по ньому шіткою...

— Підеш до церкви? — питає Настя. — Сьогодні у нас не правяться... (Звикла якось до того, що не кожну неділю правлось у своєму селі).

— Піду до Башковець. Може почую що... Володьку! Не хоч зі мною?

Ого! Чому ні. Володько звинувачує, мов опарений.

— Ось тільки трохи помню ноги, тату! — аж викрикнув.

— Ну, скорше. Поки його дійдемо.

Йшли селом, після долиною, лугами з покошеною соковитою травою. Йшли майже мовчки стежкою. Матвій зпелав, а Володько за ним. Матвій крок, Володько два, але хіба що...

— А як ви, думаєте тату? Побють наші австріяку? — пи-

тає хлопець. — Халера така. І чого йому від нас треба...

— Може й побють... Хто наших кола побив? Чого треба? Хліба. Всі на наш хліб зазіхають. Там це...

Село Башківці влялося, мов кліш, між двох розток долини і добігає під „казонний“ ліс. Церквіця ніби забавка. Маленька, ледь визирає з патлатих лип, що оточили її навкруги. Під липами цвинтар: хрести скісні, безладно розсіпаліся...

Народу зійшлося досить. Служба тягнулася довго, а по службі О. Клявдій вийшов над церковні сходи і заговорив: — Милі брати і сестри во Христі! Хмара велика насуває на Руску землю. Ворог лютий, нехрист германець вже протягнув свою ненажерливу руку, щоб загартати наше добро, нашу землю, нашу худобу, наших жінок і дітей. Люті полчища, як сарана, насуваються на нас з огнем і мечем та несуть смерть... Усьому смерті! Усьому живому — смерті! Руйнуємо, опалилимо, небо, пожежам, щоб поглилася вчора наша невинна кров, вже занічавши наші діти, катовані лютьми звірськими мадярами. Вже тяжка ганьба торкнулася наших дочок і сестер... Наші святині, храми батьків опоганено, опльовано. Мадярські полчища нагадують оті татарські орди, що колись, у давнину, летіли на нашу велику землю, нищили, плонували, бра-

ли, брали в брань жінок, дітей, старців, над якими творили діла сатанські. Жінок гвалтом ганьбили, дітей били об камінь, а чоловіків нечужими тортурами змушували до каторжної служби у своїх царствах.

Отже встаньмо дружно, всі, як один — старий і малий, каліка і здоровий, багатий і вбогий для захисту нашої батьківщини Росії. Встаньмо всі за честь і славу нашого батькища царя православного. Не дозволимо нехристові посміятися над нашими святинями, над могилами предків наших. Не дозволимо злому ворогові сягнути на нашу свободу, за яку довгі віки лилася кров наших славних батьків, дідів і прадідів — християн православних.

Хай не буде ні одної душі між нами, щоб не пішов на брань велику, щоб пошкодував для спільного добра чи кона свого укоханого, чи себе самого. Не плачте, жени, і не ридайте. Знайте, що немає нічого гіршого над неволю, а той, хто впаде на полі брані за віру, царя і батьківщину, дістане від Найвищого Царя небесного вінець вічності. Будьмо всі мужні і готові, бо ворог коло воріт, ворог під вашою брамою. Його діки орди підступають все ближче і, можливо, поки наспіє наша „доблеста“ армія, ворог „вторгнеться“ у наші володіння. Але будьмо мужні. Дивімся про-

сто небезпечі у вічі. Принесімо сьогодні гарячу молитву нашому Отцеві Небесному, Господеві милосердному, щоб він збавив нас і наших дітей від глуду, потопа, огню і меча ворожого. Приготуйте усі ваші вози із добром вашим, щоб коли ворожа хвиля нахлине, ви могли знятися з місць своїх і відійти у глибокі матери Росії, яка знайде для вас притулок і хліб насущний. І я піду з вами також. Як добрий пастир череди ніколи не покине своїх овець, так і пастир стада духовного не лишить у небезпечі свого місця. От прийшли телеграми, що ворожа кіннота розійде вже за Іквою, що розвідка їх була вже у Березі, а це чотири версті за Кремлянем.

Отже не дримайте! Не лякайтеся і не плачте! Будьте готові на все. Підем в глибо Росії, не дамося ворогові на посміховисько. За нами цар і Бог. За нами велике христобуєвство наше. Впадімо на коліна, здвигнім: рухи до неба і воздамо Небесному Цареві наші полум'яні благання, щоб Він милосердний зніспослав на наше воїнство перемогу над ворогом і супостатом — воімі Отця, і Сина, і Святого Духа — Амінь.

При цьому О. Клявдій підняв високо руку з хрестом і благословив людей. Все рухнуло навколоси. Жінки залилися голосним плачем. Почалась

панахида за перші жертви, за віру, царя і батьківщину на полі брані живот свій віддавши. Тужливе „Господи помилуй“ — пронеслося над головами людей. Он мати горне до лона свою дитину, а великі слези витікають з її очей і котяться глибокими зморщками до бороди. Он дід — сивий, як голуб, припав чолом до порога, „бе засохлим кістлявим кулаком свої груди. Молода смаглолиня дівчина тисне до грдей обидві долоні, ніби там огонь, який пече і який треба здушити.

А сонце дивилося і завзято мовчав пекло. Небо майже чисте, лиш пара суковатих незграбних хмарин і це все.

Люди понесли під свої стріхи жахи і ридання. А в селі нова несподіванка. На „маказині“ знов виліпили наказ — вибиратися.

Матвій уважно прочитав усі літери, усі знаки. Хотілося хоч маленьку ключечку знати, щоб зачепити на ній свою надію. Дарма. Йди, господарю, витягай воза, клади на ньому своє господарство, чіпай за лоушню твою худобу і їдь.

Йди, куди хоч. Світ без кінця.

(Далі буде).

Пояснила.

Мати: Мені говорили, що ти сиділа в парку на колінах якогось мужчини.

Дочка: — Я мусіла, бо лавка була свіжо помальована!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ.

С. С., Торонто Госпител, Вестон, Онтарио. — Подано тільки як новинку. Ближчих інформацій не можемо подати. Найкраще запитати лікаря.

Тяжкі часи.

Ераст Кропивник мав минулого тижня уродини. З цієї нагоди дістав різні дарунки від приятелів і від рідні. Від тітки дістав листа такого змісту: „Минулого року дала я тобі на уродини „золотий годинник“.

ЦЕРКОВНО-НАРОДНІ СПІВАНІК

під нотами на три і чотири голоси, збірав і уложив

О. Віктор Матюк.

ЧАСТЬ I: Пісні перед і по наузі і 24 пісень зі св. Літургії. ЧАСТЬ II: Тропарі і Кондаки Воскресіння від 1. до 8. гласу; Прокімені Літургії від 1. до 8. гласу; Пісні із Вечерні; Пісні з Утрні. ЧАСТЬ III: Пісні великого поста; на Великдень з воєскресної Утрні; Пісні на Празники Господні; Богородичні; Святки; Коляди.

Це є дуже практична книжка для дякоучителів. Друк нот є дуже читкий. Ціна \$1.50.

Замовлення на С. О. D. не висилаємо. Пишіть до: "СВОБОДА" 81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ за серпень 1936 року.

ПРИХІД:

Відділ	Заплата	Відділ	Заплата
1.	361.92	174.	25.64
2.	239.20	175.	141.62
3.	109.23	176.	227.17
4.	199.79	177.	109.29
5.	30.06	178.	67.96
6.	245.50	179.	213.34
7.	216.88	180.	23.76
8.	183.89	181.	122.25
9.	204.13	182.	162.50
10.	82.81	183.	40.96
11.	141.37	184.	12.57
12.	65.95	185.	178.84
13.	19.60	186.	68.42
14.	17.31	187.	35.69
15.	70.33	188.	53.69
16.	35.71	189.	14.82
17.	130.57	190.	35.36
18.	10.51	191.	131.53
19.	177.34	192.	116.06
20.	122.44	193.	130.25
21.	35.22	194.	41.76
22.	40.65	195.	53.47
23.	99.14	196.	49.42
24.	91.13	197.	44.10
25.	38.49	198.	63.42
26.	60.04	199.	15.65
27.	106.20	200.	174.69
28.	164.03	201.	41.57
29.	69.44	202.	38.13
30.	178.81	203.	15.80
31.	29.12	204.	570.42
32.	88.61	205.	500.53
33.	40.25	206.	77.65
34.	103.67	207.	22.58
35.	240.13	208.	83.94
36.	120.85	209.	45.30
37.	18.83	210.	178.44
38.	33.63	211.	108.63
39.	170.05	212.	6.53
40.	61.46	213.	4.46
41.	139.45	214.	3.61
42.	298.59	215.	5.65
43.	29.91	216.	3.06
44.	38.86	217.	2.08
45.	38.44	218.	2.35
46.	20.06	219.	1.64
47.	169.22	220.	13.30
48.	58.67	221.	11.55
49.	113.21	222.	28.99
50.	180.20	223.	151.
51.	35.00	224.	9.79
52.	63.68	225.	7.96
53.	163.34	226.	342.
54.	142.37	227.	4.41
55.	142.37	228.	16.22
56.	160.32	229.	1.57
57.	34.24	230.	183.82
58.	29.14	231.	181.76
59.	150.85	232.	41.81
60.	282.59	233.	65.35
61.	101.40	234.	44.21
62.	273.98	235.	133.73
63.	118.64	236.	169.85
64.	187.27	237.	220.57
65.	23.10	238.	119.84
66.	82.73	239.	283.35
67.	274.74	240.	24.38
68.	13.16	241.	95.33
69.	53.58	242.	155.56
70.	92.28	243.	72.23
71.	28.96	244.	22.72
72.	133.72	245.	103.78
73.	720.60	246.	61.51
74.	82.07	247.	252.80
75.	111.27	248.	62.03
76.	21.69	249.	45.35
77.	64.77	250.	17.19
78.	156.07	251.	209.01
79.	74.05	252.	67.87
80.	178.29	253.	82.49
81.	49.12	254.	109.34
82.	126.28	255.	67.41
83.	239.31	256.	35.82
84.	186.23	257.	35.82
85.	22.39	258.	194.46
86.	28.33	259.	46.08
87.	259.59	260.	78.05
88.	340.96	261.	63.92
89.	20.59	262.	31.04
90.	60.99	263.	102.51
91.	298.53	264.	123.28
92.	59.29	265.	84.12
93.	167.54	266.	39.51
94.	151.81	267.	215.58
95.	123.37	268.	82.69
96.	191.72	269.	33.44
97.	128.03	270.	152.41
98.	46.99	271.	90.60
99.	496.67	272.	1,000.00
100.	108.89	273.	1,000.00
101.	257.47	274.	1,000.00
102.	187.48	275.	1,000.00
103.	257.14	276.	1,000.00
104.	24.15	277.	1,000.00
105.	101.37	278.	1,000.00
106.	142.78	279.	1,000.00
107.	7.05	280.	1,000.00
108.	277.36	281.	1,000.00
109.	79.28	282.	1,000.00
110.	62.70	283.	1,000.00
111.	21.75	284.	1,000.00
112.	55.62	285.	1,000.00
113.	111.42	286.	1,000.00
114.	34.61	287.	1,000.00
115.	73.73	288.	1,000.00
116.	34.79	289.	1,000.00
117.	166.44	290.	1,000.00
118.	138.88	291.	1,000.00
119.	55.76	292.	1,000.00
120.	176.04	293.	1,000.00
121.	107.37	294.	1,000.00
122.	51.64	295.	1,000.00
123.	85.94	296.	1,000.00
124.	172.53	297.	1,000.00
125.	8.80	298.	1,000.00
126.	35.98	299.	1,000.00
127.	332.87	300.	1,000.00
128.	18.76	301.	1,000.00
129.	165.25	302.	1,000.00
130.	246.20	303.	1,000.00
131.	95.72	304.	1,000.00
132.	38.46	305.	1,000.00
133.	174.32	306.	1,000.00
134.	202.67	307.	1,000.00
135.	56.42	308.	1,000.00
136.	79.34	309.	1,000.00
137.	88.47	310.	1,000.00
138.	78.52	311.	1,000.00
139.	153.65	312.	1,000.00
140.	85.01	313.	1,000.00
141.	26.52	314.	1,000.00
142.	54.50	315.	1,000.00
143.	181.84	316.	1,000.00
144.	432.81	317.	1,000.00
145.	28.77	318.	1,000.00
146.	47.30	319.	1,000.00
147.	105.50	320.	1,000.00
148.	9.83	321.	1,000.00
149.	43.05	322.	1,000.00
150.	445.66	323.	1,000.00
151.	113.37	324.	1,000.00
152.	6.83	325.	1,000.00
153.	243.87	326.	1,000.00
154.	107.16	327.	1,000.00
155.	115.60	328.	1,000.00
156.	196.44	329.	1,000.00
157.	75.54	330.	1,000.00
158.	106.48	331.	1,000.00
159.	88.13	332.	1,000.00
160.	31.59	333.	1,000.00
161.	59.28	334.	1,000.00
162.	69.66	335.	1,000.00
163.	221.07	336.	1,000.00
164.	49.69	337.	1,000.00
165.	175.53	338.	1,000.00
166.	33.58	339.	1,000.00
167.	41.96	340.	1,000.00
168.	89.46	341.	1,000.00

3 місячних вкладок нових родів обезпечення \$43,413.33

Відділ Заплата

1.	13.71	225.	14.54
2.	5.76	230.	3.81
3.	1.13	233.	4.52
4.	5.71	234.	24.12
5.	2.08	237.	2.68
6.	1.58	243.	18.23
7.	3.17	245.	3.08
8.	32.56	257.	7.31
9.	11.32	260.	1.23
10.	7.91	262.	5.38
11.	17.20	268.	2.93
12.	37.93	274.	1.49
13.	4.98	275.	18.25
14.	1.18	276.	6.96
15.	16.00	277.	2.02
16.	3.80	278.	1.15
17.	5.26	280.	1.13
18.	1.43	282.	3.55
19.	14.74	283.	4.93
20.	2.84	284.	3.37
21.	4.96	286.	41.50
22.	10.63	288.	3.83
23.	11.86	292.	2.87
24.	6.53	295.	1.13
25.	4.46	298.	3.05
26.	3.61	305.	8.31
27.	5.65	312.	12.27
28.	3.06	316.	3.03
29.	2.08	321.	5.01
30.	2.35	322.	1.31
31.	1.64	326.	3.33
32.	13.30	328.	2.01
33.	11.55	331.	4.74
34.	28.99	334.	2.28
35.	9.79	335.	6.34
36.	7.96	336.	7.46
37.	1.29	342.	22.67
38.	4.41	345.	2.65
39.	16.22	349.	6.30
40.	1.57	358.	2.52
41.	13.33	361.	14.73
42.	8.15	363.	8.8
43.	84	365.	4.96
44.	5.45	357.	3.51
45.	10.51	368.	74
46.	4.26	370.	25.67
47.	2.14	371.	1.30
48.	15.82	384.	28.93
49.	2.74	385.	4.03
50.	8.20	388.	19.28

ЧИ У ВАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ Є ТАКІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ?

ЯК НЕМА, ТО ЗАМОВТЕ НА НАСТУПНИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“.

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука** 40 ц.
(Також маємо нове видання першої читанки М. Матвійчука з 1935 року. Коли хочете нове видання, просимо зазначити при замовленні. Ціна та сама, 40 ц.).
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для II класу) М. Матвійчука** 45 ц.
- ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для III класу) М. Матвійчука** 60 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для IV класу) М. Матвійчука** 75 ц.
- ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей у чотирох частях з дуже гарними ілюстраціями М. Фаруха: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО; ГАЛИЧКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА; КОЗАЧЧИНА; УКРАЇНА В НЕВОЛІ.** Це надзвичайно добре видання для вжитку в школах і для дітей. Кожна книжка коштує 20 центів. Ціна за всі чотири книжки разом 75 ц.
- КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича** 50 ц.
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича** 15 ц.
- ПОЧАТКОВА „ЕОГРАФІЯ“ з багатьма малюнками і картою, С. Рудницького** 75 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії, укладено о. І. Рудовичем** 35 ц.
- БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ старого і нового завіта, о. д-ра Я. Левинського** 85 ц.
- БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії, о. С. Біленького** 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях, о. С. Біленького** 50 ц.
- РУХОВІ ЗАБАВИ. Декотрі малюють пісні** 20 ц.
- РЕСЕЛА БАНДУРА, співачок з нотами** 20 ц.
- МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей, видання „Світ Дитини“** 25 ц.
- СЕРЕДЧИННИЙ ВІНОЧОК. Вязанка святкових бананів для українських дітей. На іменини або уродини матері, батька, дідуся, бабусі, тети, сестри, брата, вчителів, товаришів. Також новорічні, великодні і різдвяні побажання. Писемні привітання на Матері і декламатції** 35 ц.
- МАЛИЙ ДЕКЛАМАТОР, збірка віршів до декламацій на всякі національні й шкільні свята та обходи. Підбрав і впорядкував М. Таранько. Видання „Світ Дитини“** 25 ц.
- МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок, списи висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Д-ра К. Кисілевського. Ціна** 65 ц.
- МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука. Ціна** 75 ц.

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДАЙТЕ АМЕРИКАНЦЯМ ЗНАМЕНИТУ БРОШУРУ: THE UKRAINIAN QUESTION AND ITS IMPORTANCE TO GREAT BRITAIN

by LANCELOT LAWTON (London)

Брошура надіслана з Англії. Ціна з пересилкою 50 центів.

Замовляти:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

УВАГА: Брошура та надається найкраще для наших політичних Клубів, як теж для української спроби короткої, ясно й зрозуміло. Є там теж побачені ті міжнародні постанови, що відносяться до українських повстань.

3 УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІКО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ.

Курс УТТ „Консервація та перероблення садівни й городни“, проф. інж. Л. Фролова вже вийшов з друку. Сторін 195, рис. 131. Зміст: Склад та виживне значіння садівни та городни. Сортування та пакування. Переховання. Висушування овочів. Стерилізація, Маринування. Засолювання; квашення, замочування. Консервація при допомозі спирту та спиртових напоїв. Компоти. Консерви в меді, гірчиці. Конфітура. Цукати, повила, мармеляди, джеми. Пасти, желе. Соки, сиропи, есенції, безалкогольні напої. Овочеві вина. Навивки, настойки, лікери, горілки. Оцти.

Більш як 1,000 приписів консервування та перероблення садівни й городни. Впис курсантів на цей курс, як і на інші курси УТТ, продовжується. Такса за курс (з підручником) 80 корон чеських. Самий підручник 60 кч. з пересилкою.

Звертатися на адресу:
Ukrainky technicko-hospodarsky Institut, Podesbrady, Zamek, Tchecoslovaquie.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ВУНСАКЕТ, Р. АП.

На визвольну боротьбу.

На весілля в Івана Лаби; сина Томи й Катерини Лаби, присутні гості не забули за Рідний Край і зложили \$11 на визвольну боротьбу. Жертви зложили: І. Лаба (молодий) \$2; Н. Житарюк, І. Малинчук і І. Тепер по \$1; О. Косюк, Н. Околіта, Т. Лаба, І. Назарик, Н. Кльован і І. Околіта по 50 ц.; П. Лучка, І. Крук, А. Свірьська, В. Ремінік, П. Кацюба, В. Кінаш, І. Кацюба, М. Богоч, М. Казан, О. Чубай, Ф. Накопінський по 25 ц. — Разом зібрано \$11 і ті гроші вислано через Об'єднання. — Збіркою заглянь О. Косюк і Анастасія Кацюба.

Петро Гук.

Добре серце.

— Тату, там на розі вулиці стоїть бідний чоловік і беззастанно кричить. Чи можу йому дати десять центів?

— Ти добра дитина — відповідає батько й дав синові десять центів. — А що він такого кричить?

— Сметанкове морозиво. Подвійна порція лише десять центів!

УВАГА! РАЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ С ОЮЗУ УКРАЇНОК Ч. 6
КРАЄВЕ СИРОТИНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ
В СУБОТУ, ДНІ 19-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 Р.
В ПАРОВАЛЬНИХ ГАЛІ, 303 HUDSON AVENUE.
Початок в годині 6-тій ввечір. Вступ 25 ц., діти 10 ц.
В НЕДІЛЮ, ДНІ 20-ГО ВЕРЕСНЯ — ПО П РА В И Н И.
Вступ вільний.

Просимо всі Братства, Товариства і Сестрицтва та всі рачестерських українців прийти на це весілля, а не пожалуйте. Частину доходу з весілля призначено на народні цілі. За добру забаву ручить — Комітет.

ЗАКЛИК НА ВЕЛИКИЙ РАДІО БАЛЬ-КОНЦЕРТ

котрий відбудеться в бальній салі

WEBSTER HALL.

119 E. 11th STREET, NEW YORK, N. Y.

(Between 3rd & 4th Avenues)

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ВЕРЕСНЯ 1936 Р.

(SUNDAY, SEPTEMBER 20, 1936)

Початок в годині 4-тій пополудні.

Вступ 50 центів. — Діти 25 центів.

До танців буде пригравати оркестр П. Гуменюка.

Концертні точки виконають: артистки сестри Шиманські з Філадельфії, Хор дівчат з Пасейку, панна Гурак з Скрантону й інші.

Майстрами церемоній є: М. Дудра, М. Скоробогач і М. Хміль.

Всіх українців з близької і з далекої — запрошує на цей Радіо Баль-Концерт Бальний Комітет.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ ОДНОСЕЛЧАН ЗО СЕЛА КРАСНОСЛІЦЬ, ПОВІТ ЗБРАЖ
улаштується

ВЕЧЕРИНКУ З ТАНЦЯМИ

В СУБОТУ, ДНІ 19-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936

В МАННАТТАН LYCEUM

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK CITY.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 40 центів.

Дохід з цієї імпрези призначений на будову Українського Народного Дому в Красносліцях.

Комітет запрошує всіх громадян з Нью Йорку і околиці до ласкавої участі. — Комітет. 217-18

НОВІ КНИЖКИ З КРАЮ

- Д-р Шухевич Степан: ГІРКИЯ ТО СМІХ. Военні оповідання \$ 85
- Полінич, Б.: КІМНАТА З ОДНИМ ВХОДОМ, сенсаційна повість 50
- Полінич, Б.: ТОВАРИШІ УСМІХУ, сенсаційна повість 40
- Гоголь, М.: СТРАШНА ПОМСТА та інші оповідання з передмовою М. Голубця 1.00
- Радич, В.: МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК, в двох томах 1.00
- Чайковський, Андрій: ЗА НАЖИВОЮ. Повість з галицького селянського життя 50

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

БЕЗРОБІТНІ ДІВЧАТА НЕ ПОВИННІ ПРИТЯГНУТИ ДО НЬО ЙОРКУ.

Великі американські міста це примана для безробітної молоді з різних місцевостей. Безробітні товпаки прибувають до Нью Йорку та доводяться, що тут тяжче за працю як деінде. Знайшовшись у крайнім положенню, переконуються, що вони виключені правом від допомоги з публичних фондів; за існуючими приписами допомоги може дістати тільки той, хто живе в Нью Йорку щонайменше два роки.

Особливо тяжке положення прибулих до Нью Йорку дівчат. Як котра з них знайде працю, то за найнижчу заплату, котрої ніхто з місцевих дівчат не хоче прийняти. Малий зарібок виставляє їх на бідне мешкання, лихий харч, що взагалі понижують або деморалізують їх. Деякі несовісні приватні бюро посередництва праці висилають позамісцевих дівчат до таких занять, де треба працювати довгими годинами. По короткій спробі дівчата звичайно покидають працю, а їх зарібок іде на оплату агенції. Тоді вони лишені на березі нужди та без засобів до життя.

З огляду на таке положення, сто двадцять дві ньюйорські суспільні установи недавно тому видали остерогу позамісцевим дівчатам, щоб не приїздили до Нью Йорку, якщо не мають власних фондів на своє удержання бодай хоч на один рік часу.

Повільне розчарування шукаючих праці та небезпеку визиску позамісцеві молоді піднесено в комунікаті, який опубліковано на адресу молодих дівчат у всіх частинах краю, старанням відділу для захисту жінки при Раді Добра.

„Ми в Нью Йорку відзнаємося до дівчат цілого краю, що хоч яке тяжке положення, серед якого вони перебувають дома, то всеж таки краще для них оставатись на своїх місцях“, говорить відозва. „В Нью Йорку дівчина мусить не тільки оплачувати мешкання та харчування, але теж необхідні речі, потрібні для звичайного прожитку, котрі автоматично приходять їй підчас перебування вдома коло родичів чи родини.“

„Позамісцеві дівчата не годні швидко дістати працю в Нью Йорку, бо місцеві їх завсіді випередять. Вони краще знають, як і де кинути за посадами, знають як доїхати на призначене місце, а що найважливіше, мають місцеві рекомендації.“

ФЛС.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Наглою смертю помер бл. п. Титус Голімар, член бр. св. Михайла, від 142 У. Н. Союзу, в Елізабет, Н. Дж. Покійний викінчував свою роботу і за пару хвилини мав йти до дому, але дістав удар серця і помер в дорозі до шпиталю. Покійний родився в селі Росохати, повіт Лисько, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 30. березня 1908. Прожив 61 літ. Похорон відбудеться в четвер, дня 17. вересня 1936 в 9-тій годині рано з дому жалоби, 423 Fern Place, Bay Way, Elizabeth, N. J.

В. П. П.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА НАГОДА для українців купити 3-фамільний дім, 18 кімнат, лота 20x168, дім є у Бронкс, Н. Я. Ціна \$4,000, готівкою \$2,000.

Гросерія і депікатесен, тиженний торг \$200. Ціна \$750.00.

Лонг вайтом, тиженний торг \$450. Ціна \$4,000, готівкою \$2,000.

Голоситься до: 217-18, 20

М. КОБЗИСТІЯ,

64 St. Mark's Pl., (E. 8 St.), N. Y. C.

ГАЙВОРОНСЬКОГО СТРУННА ОРКЕСТРА

починає свої вправи в суботу, 19. вересня ц. р., в 10-тій рано, 217-19 Іст 6-та вул., Н. Я. С. До оркестри приймаємо і нових молодих музикантів, як також і початкуючих на науку.

ЯРОСЛАВА І НАТАЛКА ШИМАНСЬКІ (SHY SISTERS)

молоді українські артистки на американській сцені і на радіо. Виступлять 20. вересня на Радіо Бали Суринської сцені.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жиди, болячі ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болячі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.

ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

Увага: Отримай подорож до відомої, що я переніс свою канцелярію з 28 W. 89th St., на

320 W. 86 St., New York City, Близько Бродвею.

L. A. BENLA

ЕВРОПЕЙСКИЙ СПЕЦИАЛИСТ

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКС, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2555

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2555.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Коли величезне дерево від подуву гурганного вітру почало валитись додолу, Тарзан, що враз з малпочкою Нкімою сховався був на ньому, відтрутив малпу у безпечне місце. Однак сам дався пришпилити до землі грубий гілля. Вітер дув зі скаженою силою. Малпа заховалася між віти дерева й уся тремтіла зі страху.

Помаленько вона виховалася з під гілляк та видряпалася на сусіднє велике дерево. Притулившись до грубого пня, вона зажмурювала очі, щоб не бачити цього пекла, в яке обернувся під впливом бурі цілі нетри. Згодом буря почала втихати, блискавки ставали рідші, а громи глухіші, аж доки знов усе не втихомиралося доокруги.

Побачивши, що буря минула, малпочка почала доокруги розглядатися та шукати Тарзана. Але, зробивши кілька кроків, вона стрималася. Малпи дуже бояться сходити на землю, бо їх м'ягеньке м'ясо належить до найкращих ласощів хижих звірів. Спинившись на гіллі, малпочка почала жалісно кликати: „Тарзан, ох Тарзан!“

Однак ніхто не відзивався. Темніло. Маленька Нкіма не могла вже нічого доглянути на віддалі. Вона напружувала свій маленький носик, щоб щонебудь занюхати. Коли Тарзан не відзивався, вона попала в жах. Поборовши страх перед звірами, вона таки злізла з дерева й по кількох хвилинах віднайшла привалене тіло Тарзана.